

INTERNATIONAL PRIMARY CURRICULUM

Árva Valéria

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Tanító- és Óvóképző Kar, Idegen Nyelvi és Irodalmi Tanszék

'Other cultures are not failed attempts at being you.'
(*Más kultúrák nem kudarcot vallott önmegvalósítások*)
(*Wade Davis, antropológus/etnobotanikus*)

A cikkben egy nemzetközi iskolában szerzett tanítási tapasztalataimról számolok be. Az iskolát Damaszkuszban a Royal Dutch Shell nevű kőolajipari cég hozta létre átmeneti időszakra, az iskolaalapítási engedély megadásáig. Féléves fennállása alatt az iskola bevezette a Shell által világszerte működtetett, nemzetközi iskoláiban használt 'International Primary Curriculum'-ot (IPC). Az eset arra is példaként szolgál, hogyan tudnak tanárok egy új szemléletmódú tanítást a gyakorlatban alkalmazni, elfogadni, majd azzal azonosulni.

2009 januárjától érdekes kísérlet résztvevője lehettem: a Royal Dutch Shell nevű cég a Damaszkuszban váratlanul bezárt amerikai iskola helyett egy kisebb iskolát hozott létre arra az átmeneti időszakra, amíg iskolaalapítási engedélyre várt a szír kormánytól. Célja az angol nyelvű oktatás biztosítása volt a nemzetközi közösség gyermekei részére. Az iskolaalapítási engedélyt végül csak a következő tanévre adták ki, ezért a 'Learning Hub' júliusig, összesen fél évig működött.

Az iskola neve 'The Learning Hub' (Tanulási központ) volt, mintegy hatvan, 4–12 éves (óvoda, iskola-előkészítő és 1–6. osztályok), 15–20 különböző nemzetiségű gyerek járt ide, és összesen 12 tanító, asszisztens és szaktanár alkotta a tanári kart, melynek én is tagja voltam, mivel előzőleg az amerikai iskola óvodájában dolgoztam tanárként. A szaktanárok (testnevelés, arab, holland és ének) csak heti 1–2 alkalommal tartottak órát. A tanárok ugyan nem amerikai állampolgárok voltak, de több éves amerikai iskolai tapasztalattal rendelkeztek. A helyszínt a Shell Club adta: a cég szabadidő központjában alakítottuk ki a tantermet, amelyekben két-két csoport is tanult. A felszerelést néhány gyermekméretű munkaasztal, szék és fehértábla alkotta, valamint a régi iskolából kölcsönbe kapott néhány játék és könyv. A legfőbb tananyagforrás az internet és a nyomtató volt.

A később megnyíló iskolára való felkészülésként, a Shell kérésére egy hónap után áttértünk az International Primary Curriculum (IPC)-ra. Ez a tanterv minden ott dolgozó tanár számára új volt, a Shell által szervezett rövid tanfolyamon és az interneten elérhető információk alapján ismerkedtünk meg vele. A későbbiekben a Fieldwork Education oktatási ügynökség, a program kidolgozója által működtetett internetes IPC portál nyújtott támpontokat,

háttéranyagot és feladatokat az IPC szerinti tanításhoz, de szabadon dolgozhattunk saját ötleteinkkel is.

Az International Primary Curriculum főbb jellemzői

Az International Primary Curriculum egy nemzetközi, témaközpontú általános iskolai tanterv és módszer. A tantervet eredetileg a brit Fieldwork Education nevű oktatási cég dolgozta ki a Royal Dutch Shell cég tulajdonában lévő nemzetközi iskolák számára (*Mainwaring, 2012*). Az IPC-t azonban ma már sikerrel alkalmazzák a világ 87 országának 1600 iskolájában is (Fieldwork Education). A tanterv nemzetközi jellegét ezekben az iskolákban is fontos értéknek és a 21. század globális világában való boldoguláshoz szükséges alapvető készségnek tekintik. Az IPC irányelveinek kidolgozásához *Gardner (2011)* többszörösintelligencia-elméletét (Multiple Intelligence Theory) és a gyerekek egyéni tanulási stílusát vették alapul.

Az IPC fő jellegzetessége a témaközpontú, integrált fejlesztési szemléletmód: eddig 90 téma szerepel a kínálatban. Az itt található feladatokat, aktivitásokat, ötleteket a tantervet alkalmazó iskolák szabadon használhatják, vagy mivel a tanterv rugalmasan kezelhető, létrehozhatják sajátjaikat is. A témák ismertetése előtt bemutatom az IPC általános jellemzőit, melyeket kilenc pontban foglalnak össze:

1. Fókusz a tanuláson (Focus on learning)
2. A tanulás osztálytermi folyamatai (Classroom practice)
3. A tudásanyag, a készségek és a megértés egyensúlya (Balance of knowledge, skills and understanding)
4. Szisztematikus tanulás (Rigorous learning)
5. Tantárgyi integráció (Subject integration)
6. Közös eredmények (Shared outcomes)
7. Nemzetközi szemléletmód (International mindedness)
8. Egyéni tanulási stílusokhoz alakított tanulás (Brain friendly learning)
9. Értékelés és szöveges osztályzás (Assessment and evaluation)

A felsorolt kilenc pont rávilágít az IPC tanulás-központúságára (1.,2.,4.), a készségek és a tudásanyag egyenrangú viszonyára, a gondolkodás tanítására (3.), az integrált tanulásra (5.), a tanulás kooperatív jellegére (6.), az egyéni tanulási stílusok figyelembevételére (8.) és az értékelésnek tanítási eszközként való felhasználására (9.).

A nemzetközi jelleg (7.) láthatólag csak egy a kilenc fő pillér közül. A nemzetköziségre való nevelés célja nem csak a más országokkal és kultúrákkal való ismerkedés, hanem Gardner elméletére alapozva az 'önközpontúság' lebontása is. Ez egyrészt azt jelenti, hogy a gyerekek tudatában legyenek a saját közvetlen környezetüknek, másrészt azt is, hogy önmagukat, kultúrájukat és országukat nem csak saját kontextusukból, hanem a világ más népeinek szemszögéből is képesek legyen látni. Ez fontos cél, a saját országukban élő gyerekek részére pedig izgalmasabb feladat, mint a világ különböző országai

között cikázó családok gyermekeinek esetében: olyan erősen egynyelvű és monokulturális országban, mint Magyarország, sokkal kevesebb alkalmuk van a gyerekeknek arra, hogy kitekintsenek a kulturális határokon át a világra, vagy más kultúrák tükrében láthassák a sajátjukat. A 3. ponttal összhangban az IPC keretét a tanulási célok (Learning Goals) alkotják, melyeket a Tudás, Készségek és Megértés nevű kategóriákban határoznak meg.

Értékelési és mérési rendszere összetett, ennek köszönhetően alapos képet nyújt a gyerekek fejlődéséről. Az IPC felfogása szerint a tudásanyag, a készségek és a megértés eltérő folyamatokban fejlődik, ezért különböző módon értékeli őket. A tanulási folyamat elején a tanár minden diákkal együtt személyes tanulási célokat tűz ki. Az értékelés során három fejlődési szakaszt különböztetnek meg: kezdő (Beginning), fejlődő (Developing) és magabiztos (Mastering) szakasz. Az értékelés egyik figyelemre méltó és tanulóközpontú jellemzője, hogy két formátumban készítik el. Van egy felnőtt/tanári változat, amelyben a tanár a saját maga és a szülők számára rögzíti a gyermek fejlődését, valamint ugyanezt az információt 'gyerekbárát' változatban is megírja, melyet a gyerek is tud értelmezni és a tanulásához viszonyítani.

Az IPC három korosztályra bontja az alsó tagozatos gyerekeket (Az Early Years korosztályra [3–5 év] ebben a cikkben nem térek ki.)

- Milepost 1 5–7 év
- Milepost 2 7–9 év
- Milepost 3 9–12 év

Vagyis egy korosztályban két évfolyam található (a Milepost 1 a magyar rendszer szerint az óvodai nagycsoportnak és az első osztálynak, a Milepost 2 a második és harmadik osztálynak, a Milepost 3 pedig a negyedik és ötödik osztálynak felel meg). Erre a kétéves csoportosításra rímel a kétéves tervezési ciklus is.

Témaközpontúság

A témaközpontúság az IPC legjellemzőbb vonása. Körülbelül kéthavonta új téma jelenik meg az iskola életében. Az iskola épületébe belépve rögtön feltűnik, hogy éppen mivel foglalkoznak a gyerekek: az órai munkán készült termékek folyamatosan jelennek meg a termekben és a folyosón.

A témák gondoskodnak arról, hogy a különböző tárgyakat kapcsolni lehessen egymáshoz, a gyerekek fejleszthessék tudásukat, képességeiket és a világgal kapcsolatos ismereteiket. Az IPC a következő kilenc tantárgyat integrálja:

- Természettudomány
- Földrajz
- Történelem
- IKT
- Rajz
- Zene

- Technika
- Testnevelés
- Társadalomtudomány

Az IPC-nak nem része az olyan explicit technikák tanítása, mint például a helyesírás, a nyelvtan vagy a szorzás. Ezeket a gyerekek folyamatosan alkalmazzák a témák feldolgozása során, hiszen az IPC egyik fő célkitűzése a készség szintű tudás kialakítása, másrészt külön szaktárgyi órákon tanulják őket.

Szemléltetésül íme néhány példa a Milepost 1 számára kidolgozott témák közül:

- Öltözködés
- Épületek és szerkezetek
- Kertészkedés és növények
- Húzzad-nyomjad: az erő
- Lássuk a fényt: a fény és a sötétség
- Időnyomozók: kutassunk a múltban
- Mit csinálnak az emberek? – foglalkozások

A témák használatát a Learning Hub néhány példájával szemléltetem.

Saját tapasztalataim

A februártól júniusig tartó időszakra három nagy témát választottunk ki:

- Sport és egészség – ezek voltak az első, bizonytalan lépéseink.
- Ahol élünk – magabiztosabbak lettünk, inspiráló téma.
- Nyaralás és utazás – nyári vakáció és utazások előtt időszerű téma, adott volt egy uszoda is.

A témákat a három korosztály különbözőképpen dolgozta fel. A második téma így jelent meg a három, illetve négy korcsoportban. A gyerekek növekvő életkorával egyre szélesedik a perspektíva, a saját otthonról a településig:

- Early Years: Házak és otthonok
- Milepost 1: Épületek, struktúrák
- Milepost 2: Mi van a lakhelyed körül? (Habitats – Lakókörnyezet)
- Milepost 3: Építsünk egy falut (Települések)

Egy-egy téma feldolgozásába nem minden esetben kerül be minden tantárgy, és a tantárgyak a témáktól függően különböző súllyal szerepelnek. A tantárgyak végső egyensúlyát a kétéves, ciklusos tervezés szolgálja (lásd 1. ábra).

Members' Lounge

HOME NEWS CALENDAR VACANCIES SUPPORT Sign Out

Welcome: School Administrator

School Setup Units Documents Route Planner

Route Planner Plan Name: St Margaret's MP1 Milepost: Milepost 1 Year: 2009/2010

Start > Schedule > Report > Preview/Release > EXPORT AS PDF FILE

Subject	Art	Geo	His	ICT	Int	Mus	PE	Sci	Soc	Tec
Coverage	100%	86%	100%	56%	100%	100%	60%	76%	100%	100%
Hours	7	4.2	7.4	0	5.9	2.2	0	10.9	2.2	7.9
Weeks	58	34	62	0	40	18	0	88	26	72

Year 1 (2009/2010) Year 2 (2010/2011)

Term 1 Term 2

Milepost 1 Drag a unit below and drop it in a term on the left to schedule it.

Art Geography History ICT Music PE Science Society Technology Int'l All

All dressed up Flowers and Insects Hooray...Let's Go On Holiday! I'm Alive Media magic Saving Water

Buildings From A to B How are you? Let's celebrate Our world Seeing the light

< Back Report >

1. ábra:
Tanmenet tervező program a kétéves ciklushoz (Fieldwork Education)

Egy-egy téma feldolgozásának ciklusa a következőképpen alakul:

1. Belépési pont (Entry point)
 2. Tudásszüret (Knowledge harvest)
 3. Nagylátókép/A téma elmagyarázása (The big picture – Explaining the theme)
 4. Kutatótevékenységek (Subject research activities)
 5. Rögzítés – Gyűjtések, adatok rögzítése (Subject recording activities)
 6. Kilépés – A téma lezárása egy nagyobb, közös tevékenységgel (Exit point)
- (lásd 2. ábra)

2. ábra:

Egy téma feldolgozásának szerkezete (Fieldwork Education)

Az új téma látványos tevékenységgel kezdődik, melyet a tudásszüret követ; ennek keretében összegyűjtik a gyerekek, mit tudnak róla. Ezután következik a téma kifejtése, melynek során már szélesebb keretben gondolkodnak. Utána kutatótevékenységeket végeznek, a feltárt ismereteket rögzítik. A téma lezárását ismét közös esemény alkotja.

Az én csoportom a Kindergarten Milepost 1-be tartozott. Ebben a csoportban az elsőosztályosokkal együtt házakkal és struktúrákkal foglalkoztunk. A témában érintett tantárgyak a következők voltak: földrajz, történelem, rajz, zene, testnevelés és természettudomány. Az írással, olvasással és matematikával továbbra is az amerikai tanterv szerint haladtunk.

Az Épületek, struktúrák című témát részben az IPC ajánlásai, részben saját ötleteink alapján a következő tevékenységekkel dolgoztuk fel:

Rajz:

- Helyi épületek: Helyi jellegzetes épületekről fotók alapján rajzok készítése, majd ékszerként használható ház formájára készült agyagmedál készítése. Ezzel ajándékozták meg a gyerekek édesanyjukat anyák napjára.
- Épületmodellek készítése.
- Nyomatok készítése.

Történelem:

- Építkezések a múltban: Az üvegfolysó ablakán készült idővonalon régi korokban készült épületek elhelyezése.
- Épületek használata a múltban. Hogyan utaztak a múltban az emberek.

Földrajz:

- Házak a világ különböző részein: Poszterkészítés a különböző építkezési szokásokról.
- A posztereken szereplő épületek felkeresése a térképen, térképhasználat.

Ének és zene:

- Dallamok és dalok szerkezete: arab dalok.
- Különböző népek zenéinek összehasonlítása.

Testnevelés:

- Az egyensúly
- Milyen alakzatokat tudunk a testünkkel létrehozni?

Technika:

- A képkeretezés módjai
- Épületmodellek készítése: Épületek készítése különböző anyagokból, pl. papír, fa, téglá.
- Babaház készítése újrafelhasznált anyagokból.

Természettudomány:

- Különböző épületstruktúrák erejének a kipróbálása A különböző anyagokból készült házak tartósságának tesztelése.
- Milyen anyagokat használhatunk különböző szerkezetekben?

Nemzetközi IPC:

- Milyen házakban laknak az emberek a világ különböző tájain? Poszterek készítése és kiállítás.
- A gyerekek anyaországbeli lakásainak bemutatása poszteren és mini prezentáció formájában.

Összegzés

Gyorsan megérkeztek az első visszajelzések a szülőktől: „A gyerek a szokásos kérdésre (‘Mit csináltatok ma az iskolában?’) részletekbe menően mindent elmesélt!” A tanítás során a gyerekek lelkesen vettek részt a különböző projekteken: rajzoltak, építettek, plakátokat készítettek, anyagokat gyűjtöttek, utazásaikról és azokról az országokról meséltek, ahol már éltek, szívták magukba az információt a világról. A tanítás sokkal élményszerűbbé vált. A tanév végén a gyerekek matematikai és nyelvi felmérésében a brit átlagnál sokkal magasabb eredményeket értek el. (Egy skót tanítónő végezte a felmérést – a külföldiek közösségében ő volt az, aki rendelkezett felmérési anyagokkal és ilyen irányú

tapasztalatokkal.) A fiam pedig a mai napig előhozakodik olyan érdekes információkkal, amelyeket ott tanult.

A projekt sikeresnek bizonyult. Az év végi nyelvi és matematikai felmérésekből kiderült, hogy a tanulók jócskán lehagyták kortársaikat. Ennek természetesen csak egyik összetevője volt az újonnan bevezetett tanterv. Minden bizonnyal a családi háttér és a kislétszámú oktatás, valamint a kísérletben részt vevő tanárok lelkesedése is kedvező hatással volt a gyermekek fejlődésére. Több szülő számolt be arról, hogy az anyaországba való hazatérés után is IPC iskolába írárták be gyermekeiket.

Nekünk, tanároknak sem ment egykönnyen egyik napról a másikra átállni egy más szemléletű tanításra az iskola alapítás elhúzódása miatt egyébként is feszült és szokatlan körülmények között. Folyamatosan értelmeztük, felhasználtuk az interneten rendelkezésünkre álló tananyagokat, terveztük a sajátjainkat. Mindeközben kételyeink is voltak, rengeteg energiát vett igénybe az IPC-hez való alkalmazkodás, ezért az amerikai tantervből is megőriztünk néhány elemet, főként az írás-olvasás tanításában. Bár szűkében voltunk a tapasztalatoknak és ismereteknek, a lelkesedés és főleg a szoros tanári együttműködés átsegített bennünket a nehézségeken. Igyekeztünk megfelelni a kihívásnak, eközben gyakran eszembe jutott a cikk elején szereplő idézet. Az élmény a tanári és szülői szemléletmódokra is igen nagy hatással volt, sokkal nyitottabbá és elfogadóbbá váltam újfajta tanítási módszerek iránt, a tanítással kapcsolatban pedig megerősödött bennem az integratív szemléletmód.

Irodalom

- Fieldwork Education (2013). International Primary Curriculum. <https://www.greatlearning.com/ipc/>
- Gardner, Howard (2011). *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*. Basic Books, New York.
- Mainwaring, Jon (2012). Shell Schools – Supporting Expat families. *Rigzone*, June. http://www.rigzone.com/news/article.asp?a_id=118761